

BDU
Əliyev Tərən
TK-91

Mülki Müafiə

Sərbəst iş

Mövzu:

Azərbaycan Respublikasında sürüşmə ehtimallı
zonaların təsnifatı"

Başlıqlar

01 Giriş

02 Sürüşmə Zonasının
Təsnifatı

03 Azərbaycan Respublikasında
Əsas Sürüşmə Bölgələri

04 Sürüşmə Riskinə Təsir edən Amillər

05 Xəritələr və Vizual Materiallar

06 Sürüşmə Risklərinin İdarə
Edilməsi

Giriş

Sürüşmə, yer qabığının yamaclarında torpaq və ya qaya kütlələrinin cazibə qüvvəsi təsiri ilə aşağı doğru hərəkəti kimi tərif edilir. Bu təbii proses insan həyatına və mülkiyyətinə ciddi təsir göstərə bilər. Azərbaycan Respublikası öz coğrafi yerləşməsi və geoloji xüsusiyyətlərinə görə sürüşmə hadisələrinə daha çox məruz qalır. Xüsusilə, dağlıq ərazilər, seysmik aktivlik və iqlim dəyişikliyi təsiri bu prosesin başvermə ehtimalını artırır.

Təqdimatımızda sürüşmə ehtimalı zonaları təsnif etmək və onların əsas xüsusiyyətlərini araşdırmaq məqsədimizdir.

Sürüşmə Zonasının Təsnifatı

Sürüşmə zonalarının təsnifatı üçün bir neçə əsas amil nəzərə alınır:

- **Geoloji əsaslar:** Qayaların möhkəmliyi və torpaq növləri sürüşmə riskini təyin edir. Məsələn, çöküntü və gil qatları daha sürüşkən olur.
- **Topoqrafik amillər:** Yamacın dikliyi və hündürlük fərqləri ərazilərin sürüşməyə meyilli olub-olmamasını müəyyən edir.
- **İqlim amilləri:** Yağıntılardan miqdarı və tezliyi sürüşmə riskini artıran əsas faktorlardır. Xüsusilə yağışlı mövsümlərdə bu ehtimal çoxalır.
- **İnsan fəaliyyəti:** Dağlıq ərazilərdə tikinti işləri və torpağın şumlanması təbii balans pozaraq sürüşmə riskini artırır.

Azərbaycan Respublikasında Əsas Sürüşmə Bölgələri

Azərbaycan Respublikasında Əsas Sürüşmə Bölgələri

Azərbaycanın müxtəlif coğrafi bölgələri müxtəlif dərəcələrdə sürüşmə riski daşıyır:

- Böyük Qafqaz: Bu ərazidə eroziya və yamacların dikliyi sürüşmələrin əsas səbəbləridir. Şamaxı və İsmayıllı rayonlarında risk yüksəkdir.
- Kiçik Qafqaz: Vulkanik mənşəli torpaqlar və seysmik aktivlik burada sürüşmə ehtimalını artırır. Xüsusilə, Gədəbəy və Daşkəsən əraziləri risk altındadır.
- Talış dağları: Bu bölgədə intensiv yağıntılar sürüşmələrin əsas səbəblərindən biridir. Lerik və Lənkəran əraziləri ən çox zərər çəkənlər sırasındadır.
- Abşeron yarımadası: Sürüşmə daha çox insan fəaliyyətinə bağlıdır. Tikinti və sənaye fəaliyyəti bu yarımadaının bəzi ərazilərini riskli edir.

Azərbaycan Respublikasında Əsas Sürüşmə Bölgələri

Azərbaycan Respublikasında Əsas Sürüşmə Bölgələri

Sürüşmə riski həm təbii, həm də insan fəaliyyəti nəticəsində arta bilər:

- Təbii amillər:
 - Seysmik aktivlik: Zəlzələlər yamacların sabitliyini pozaraq sürüşmələrə səbəb ola bilər.
 - Yağıntılar: Xüsusilə güclü yağışlar torpağın nəmliyini artıraraq onu sürüşkən hala gətirir.
- İnsan fəaliyyəti:
 - Tikinti işləri: Dağlıq ərazilərdə düzgün planlaşdırılmamış infrastruktur yamacların tarazlığını poza bilər.
 - Meşələrin qırılması: Bitki örtüyünün azalması torpağın saxlanma gücünü zəiflədir.

Xəritələr və Vizual Materiallar

Sürüşmə ehtimallı zonaların xəritəsi, statistik məlumatlar və hadisələrdən real şəkillər təqdimatınızın vizual təsirini artıracaq. Azərbaycan ərazisindəki riskli bölgələrin xəritəsi auditoriyaya təhlükənin konkret yerlərini daha yaxşı anlamağa kömək edəcək. Statistikalardan istifadə edərək baş vermiş sürüşmə hadisələrinin sayı və onların nəticələrini nümayiş etdirmək tövsiyə olunur.

Sürüşmə Risklərinin İdarə Edilməsi

Sürüşmə Risklərinin İdarə Edilməsi

Azərbaycan Respublikasında sürüşmə risklərinin azaldılması üçün aşağıdakı tədbirlər həyata keçirilə bilər:

- Monitoring və xəbərdarlıq sistemləri: Müasir texnologiyalar vasitəsilə potensial təhlükələri izləmək və vaxtında xəbərdarlıq etmək.
- Tikinti qaydalarının sərtləşdirilməsi: Riskli zonalarda daha ciddi tikinti standartları tətbiq olunmalıdır.
- Meşələrin qorunması: Yamacların sabitliyini təmin etmək üçün meşə örtüyü artırılmalıdır.
- Maarifləndirmə: İnsanlara sürüşmə təhlükəsi barədə məlumat vermək və bu risklərin qarşısını alma yollarını izah etmək.

Borcelle University

Thank You

Presented by Juliana Silva